

УДК 316.72:687.01

СУЧАСНІ СУБКУЛЬТУРИ ЯК ЧАСТИНА ДИЗАЙНУ ТА МОДИ

КУРАТОВА Марія

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди,
Харків, Україна

kaf-design@hnpu.edu.ua

Розглянуто вплив субкультур на моду ХХ початку ХІ століття на прикладі культури хіпі, виявляються особливості прояву стилістичних ознак субкультури в художніх практиках моди, а також розглянуто процес проектування модного образу в контексті запропонованої теми. Проаналізована субкультура хіпі, що вплинула на модні тенденції сучасної моди.

Ключові слова: субкультура, модні тенденції, творчий процес, модний образ.

ВСТУП

Для з'ясування впливу молодіжних субкультур другої половини ХХ століття на модний образ необхідно розглянути саме поняття «субкультури» та прослідкувати її прояви у другій половині ХХ століття.

Слово «субкультура» походить від латинського «sub» – під і cultura – культура, тобто означає «підкультура». Молодіжна субкультура – частина культури суспільства, утворена всередині офіційної культури, яка вирізняється своїми нормами та системою цінностей. Субкультури можуть у своїй основі містити різні інтереси: від музичних стилів і напрямків мистецтва до політичних переконань і сексуальних уподобань, які доповнені зовнішньою атрибутикою (одяг, зачіска, аксесуари) і символікою будь-якої групи молоді. Кожна субкультура акумулює свою оригінальність і самобутність. Складно переоцінити вплив субкультур на моду ХХ – початку ХІ століття. Значну роль в цьому зіграли перші молодіжні субкультури 1940–1960-хх – тедді-бої, бітники. Завдяки культурі хіпі (кінець 60-х), фольклор і богеми шик стали одними з найпопулярніших сучасних стилів. Панк («Діти смітника» від англ. punk – «поганій», «покидьок») – стиль сексу і насильства, з шокуючими елементами епатажу, перевернули моду в 1970-х. Ідеологом їх зовнішнього вигляду була англійський дизайнер Вівьєн Вествуд, яка перенесла атрибутику панків зі сцени в модну індустрію. З панк-роком тісно пов'язано ім'я відомого американського художника Енді Уорхола. Музичні субкультури, такі як хіп-хоп і реггі, метал без яких не можна собі уявити тренди 1980-х і 1990-х. Японські субкультури (аніме-культура, кавай), значно вплинули на моду 2000-х [1].

Безліч дизайнерів з середини 1960-х і по сьогоднішній день надихаються стилем окремих спільнот, об'єднаних культурним кодом, ідеологією і зовнішнім виглядом. Об'єднувати людей подібним чином завжди прагнула і індустрія моди.

Сьогодні субкультурні стилі знову повертаються в колекціях fashion дизайнерів в «новому читанні». Кожна нова субкультура генерує нові ідеї, виробляє нові символи, які з часом стають надбанням масового виробництва.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мода і кожна субкультура займають значне місце в суспільстві, і обидва ці поняття цікаві, актуальні, затребувані для аналізу, адже саме молодь впливає на світові тенденції індустрії моди. Причини виникнення і розвитку у кожної субкультури різні, а вплив на моду приблизно однаковий. Актуальність запропонованої теми в тому, що інтерес до субкультур у молоді підвищується в зв'язку з появою їх нових видів. Це явище не могло не відбитися на модних тенденціях нашого часу. Сьогодні дизайнери одягу ведуть пошук нових шляхів створення і конструювання нових образів на основі популярних у молоді субкультур (рокери, панки, готи, хіпі тощо).

Метою роботи є аналіз такого актуального явища як вплив молодіжних субкультур на сучасну моду.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Людина – істота соціальна, і зовнішній вигляд часто грає важливу роль при встановленні контактів і особистих відносин. У зв'язку з цим інтерес до феномену моди обумовлений тим впливом, який вона чинить на формування зовнішнього вигляду індивіда і його соціалізацію. Прагнучи носити модний одяг, чоловік показує своє бажання виділитися серед інших. При цьому те, що він одягає на себе – вказує на його належність до певної групи, субкультури. Популярність субкультур у молоді постає головним життєвим виміром, стаючи необхідною віссю для формування власної ідентичності.

Різним аспектам моди і модної поведінки присвячено чимало цікавих і глибоких дисертаційних досліджень. Починаючи з 60–70-х років ХХ століття спостерігається стійкий інтерес дослідників по відношенню до молодіжних субкультур. Як універсальний і багатогранний феномен, мода привертала і продовжує привертати до себе увагу представників різних галузей гуманітарних знань: філософів (І. Кант, Г. Гегель, Т. Адорно, Е. Фром, Р. Барт, соціологів (Г. Зіммель, Г. Тард, П. Бурдьє), культурологів (Е. Фукс, Б. Хюбнер, Дж. Рескін, Б. Гройс, Ю. Лотман), економістів лінгвістів, психологів, істориків, мистецтвознавців (Б. Хюбнер, Е. Фукс). Е. Фукс вважав модні образи ідеалами часу, втіленими у повсякденне життя. П. Бурдьє розглядав моду як один із засобів кодифікації світу, що дозволяє спростити його, раціонально пояснити, контролювати і прогнозувати. Це свідчить про багатовимірність та соціальне значення моди. Теоретичним підґрунтям обраної проблеми стали роботи Г. Коджаспірової, Ю.О. Лисенко, А.В. Мудрика, С.С. Пальчевського, С.С. Сергеева, В.Є. Сорочинської, О.В. Столяренко, А.В. Шарикова, де досліджуються проблеми субкультури тощо.

Вплив субкультур на традиційну або офіційну моду великий. Потрібно відзначити, що нові молодіжні стилі в культурі кидають виклик традиційним

стилям, створюючи в результаті нові правила, виробляючи нові товари або оновлюючи старі. Сьогодні дизайнери намагаються реагувати на зміни потреб молоді, бо офіційна мода і субкультура завжди посідали важливе місце у суспільстві.

Розглядаючи естетику субкультур хотілося б зупинитися на культурі хіпі. Слово «хіпі» походить від англійського «hip» або «her», що означає «розуміти», «бути в курсі». Дана субкультура зародилася в США в середині XX століття. Рух хіпі став наймасовішою субкультурою минулого, це тонке хитросплетіння соціального та музичного, зовнішнього і духовного. Потрібно відзначити, що велику роль хіпі зіграли у формуванні модних образів. Стиль хіпі увібрав у себе гармонію етно, зручність і практичність сафарі і все це було зроблено для єдиного – висловлення власного ставлення до суспільства і докази існування себе і своєї думки [2].

Так, з предмету «Історія костюму» одним із практичних завдань була розробка колекції на основі стилю хіпі. Студенти зібрали аналоги з даної тематики та запропонували своє бачення теми (рис. 1).

Під керівництвом викладача студенти розглянули головні ознаки естетики хіпі, що дозволило виділити гармонійну взаємодію проектних складових для створення модного образу. Субкультура хіпі динамічна, тому здобувачі запропонували нове бачення в проектуванні сучасного одягу, надаючи тим самим матеріал для дослідження. Стиль хіпі відрізняється невибагливістю і простотою, наявністю численних аксесуарів і етнічних компонентів. Вважаючи себе «дітьми квітів», хіпі використовують натуральні матеріали, яскраві кольори і мінімум одягу [3].

Тому, у своїх творчих роботах студенти враховували основні елементи одягу в стилі хіпі, а саме: саморобні речі в стилі печворк; бавовняні футболки, максимально прості й недорогі, жилети зі шкіри та деніму, принт флуоресцентними фарбами, джинси і брюки кльош з елементами хендмейд розшитими бісером, аплікаціями, заплатами, вишивкою, бахромою, взуття хіпі – шльопанці, сандалі, яскраві кеди. Для доповнення образу розроблені аксесуари: фенічки і прикраси з бісеру, кольорові хустки, стрічки і шнурки, браслети зі шкіри та деніму, срібні прикраси, сонцезахисні окуляри з кольоровими скельцями, оригінальні капелюхи і бандани, великі текстильні сумки.

Рис. 1. Пошукові ескізи студентів з практичних занять дисципліни «Історія костюму»

У сучасній моді спостерігається змішання різних стильових рішень, і елементи хіпі створюють складні варіації з іншими стилями.

Отже, сучасна мода не обмежується одягом або зовнішніми формами культури, вона пронизує весь спосіб життя людини, охоплює широке коло явищ – економіку, політику, музику, літературні уподобання, мову, манери, способи спілкування. Головним принципом субкультур є прагнення виокремитися з натовпу з метою привертання уваги до власної особистості.

ВИСНОВКИ

Молодіжні субкультури є невід'ємною частиною сучасного суспільства. Субкультури і молодіжні течії нерозривно пов'язані з модою, адже однією з її характерних особливостей є здатність розуміти і включати в себе всі речі, які зараз популярні серед молоді і без яких в сучасному суспільстві не обійтися.

Практичне значення вивчення і дослідження теми полягає в тому, що набуті знання можуть бути використані в навчальних курсах з «Історії костюму». Комплексний підхід у постановці та вирішенні практичних завдань сприяє не тільки отриманню глибоких знань студентами з «Історії костюму», але й на практиці трансформувати свої ідеї в модний образ.

Субкультурні стилі – це новітній простір для творчих та талонovitих дизайнерів, який можна заповнити своїми креативними ідеями. Дизайнери трансформують образи субкультур, тим самим вносячи в моду елементи золотої епохи шістдесятих, що дозволяє стилю «хіпі» знову з'являтися на подіумах, занурюючись в приємні спогади про «Бітлз». Вплив стилю і нових романтиків зіграло величезну роль у формуванні моди і світових тенденцій індустрії модного одягу. Популярні раніше речі знову відроджуються і стають трендом сезону.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ануфриева А.В. Арт-объект. *Актуальные стратегии. Гуманитарные науки*: Вестник ИрГТУ. № 10(69). 2012. С. 340-343.
2. Гаврильченко А.А. До питання визначення поняття «молодіжна субкультура». *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. Київ. 2001. С. 213-217.
3. Чуприна Н.В., Шаповал А.Г., Балабаєнко Ю.Р. Молодежные субкультуры и мода. *Дизайн. Материалы. Технология*. 4 (48) 2017. С. 5–11. URL: https://er.knuid.edu.ua/bitstream/123456789/8976/1/20180326_302.pdf.
4. Стил В. Антимода: 1970-е годы. *Теория моды. Одежда. Тело. Культура*. Москва. НЛО. 2006. №1, осень. С. 77.

KURATOVA M.

MODERN SUBCULTURES AS PART OF DESIGN AND FASHION

The article examines the influence of subcultures on the fashion of the twentieth and beginning of the eleventh century using the example of hippie culture, identifies the features of the manifestation of stylistic features of the subculture in artistic practices of fashion, and also considers the process of designing a fashionable image in the context of the topic under consideration. The hippie subculture, which influenced the fashion trends of modern fashion, is analyzed.

Key words: *subcultures, fashion trends, creative process, fashionable image.*